

BANDA

[fol. 1151] Zoals reeds vermeld in de generale missiven van 8 mei en 20 oktober 1765 zijn de aan het eind van 1764 en het begin van 1765 vertrokken schepen Zuid-Beveland, Rebecca Jacoba, Wildrijk en Standvastigheid veilig uit Banda teruggekeerd. Ze brachten de brieven van 7 en 15 mei, 4 juni en 27 augustus 1765, en via Makassar die van 25 september. Hierover en over de speciale brief van de gouverneur van 25 augustus is op 2, 3 en 5 december 1765 vergaderd en geantwoord in de geheime brief van 17 december. Met betrekking tot de schepen en vaartuigen wordt bericht dat de schepen Voorland, Giessenburg en Standvastigheid, de eerste direct, de twee andere via Java's Oostkust, zijn vertrokken. Voornamelijk in de Voorland is f 16.203,- aan gouden ducaten en f 1500,- aan nieuw payment verzonden. [fol. 1152] Bovendien is verscheept 200 last rijst, 37 pakken Coromandelse, 2 pakken Bengaalse, 42 pakken Suratse textiel, 2 pakken Suratse gekatoennerde dekens, 23.035 pond ijzer aan staven, 772 balken en ander houtwerk, 10 koeien en diverse levensmiddelen en benodigdheden, samen t.w.v. f 156.148. Het bestuur in Semarang is bevolen met de Giessenburg 300 last en met de Standvastigheid 200 last rijst mee te geven, wat het totaal op 700 last rijst brengt in plaats van de bestelde 900 last. Dit acht men voldoende. De zending moest wegens een minder overvloedig gewas op Java's Oostkust beperkt worden. Bovendien was er op Banda per eind augustus 1765 nog een voorraad van ongeveer 600 last rijst. Verder is naar Semarang geschreven om 4000 bossen padi, 30 koeien, 4 paarden, en wat houtwerk verdeeld over de twee schepen mee te geven. Er is bevolen om de Voorland, na een hopelijk veilige aankomst, zodra de oostenwind opsteekt weer via Java's Oostkust, niet alleen via Semarang, [fol. 1153] zoals dit jaar met de Zuid-Beveland is gebeurd, maar met een begeleidende brief via Surabaja te laten gaan om daar, en daarna in andere havens van Java's Oostkust, zo mogelijk lading in te nemen. De Giessenburg moet als vroegschip de specerijen direct naar Batavia meenemen en de Standvastigheid het nagewas, waarbij ze uiterlijk 1 september 1766 moet vertrekken. Wat de kleinere vaartuigen betreft zijn de ongelukken met de sloep Vreede en de pantjalang Spiering al in vorige brieven vermeld, maar helaas kregen andere vaartuigen daar vertraging, zoals het wederom afdrijven van de pantjalang Helena van de Bandase naar de Ambonse eilanden. Dat is net zo goed aan onbekwaamheid of plichtsverzuim van de gezagvoerder van dit vaartuig toe te schrijven, als aan onhandelbaarheid van het schip, zware wind of stroming. [fol. 1154] Het bestuur is om zijn mening gevraagd. Op zijn mededeling dat er op grond van de toestemming van het vorige jaar, wegens gebrek aan slaven bij de perkeniers en van een Compagnies vaartuig, een burger sloep naar Timor was gezonden om zoveel mogelijk slaven te bemachtigen, is geantwoord dat de uitslag wordt afgewacht, maar dat dit niet meer zonder speciale toestemming mag geschieden. Het is bekend dat de vaart van Banda naar Timor, indien dit niet heel noodzakelijk is, vermeden moet worden, maar men vertrouwt erop, en men heeft dit ook in de geheime brief meegedeeld, dat de nodige voorzichtigheid en waakzaamheid in acht is genomen. Naast de lading die de Zuid-Beveland en Wildrijk bij terugkeer uit Java's Oostkust meebrachten, is er met de Rebecca Jacoba en Standvastigheid aangevoerd: 580.212 lb nootmuskaat, 241.910 lb diverse foeli of macis, $\frac{3}{4}$ reaaf stampparels, 68 lb vogelnestjes, 1143 lb parelmoerschelpen, 1000 stuks gekonfijte nootmuskaat, 50 lb nootmuskaatolie en 150 lb marmelade, samen [fol. 1155] t.w.v. f 157.464. Daar op de nootmuskaat een ondergewicht van ruim 2 % werd vastgesteld, is op 8 oktober 1765 besloten voor een betrouwbare behandeling de eed te laten afleggen en nogmaals, als er bij aflevering op de nootmuskaat meer dan 2 % ondergewicht is. De pantjalang Helena bracht op het hoofdkantoor Ambon meer specerijen aan dan volgens het bestuur in Banda op Pulau Ai was ingeladen. Het werd op Ambon overgeladen in de Vrouwe Elisabeth, waarmee na aftrek van ondergewichten netto te Batavia is aangevoerd 3712 lb vette nootmuskaat en 26.523 lb magere nootmuskaat, of samen 30.235 lb, alsmede 18 sokkels foelie. In de brief van 4 juni wordt evenwel van in totaal 26.120 lb nootmuskaat gesproken en van 17 sokkels raap- en 1 sokkel gruisfoelie. Het